

her i Salen havde en dygtig Ordfører i det ærede Medlem fra Vestervig (N. Andersen).

Ja, Tiderne forandre sig, og Højre og Venstre forandre sig med dem. For 30 Aar siden blev det Standpunkt, som nu den ærede sidste Taler har gjort sig til Talsmand for, hævdet af hele Venstreflertallet her i Tinget. Den ærede Ordfører for Højre (N. Andersen) henviste til Venstres, Demokratiets gamle Standpunkter og tog mig for saa vidt Brødet ud af Munden. Jeg havde netop været henne ved Reolen, taget Rigsdagstidendens Tillæg B. for 1871—72 frem og slaaet op paa den bekendte Betænkning, som blev afgiven i Folketinget den 19. Marts 1872 i Anledning af Winthers Tiendeafsløsningslov, og saa traf det sig saa morsomt, at det ærede Medlem fra Hurup henviste til den. Den Gang tog Flertallet af Udvalgets 11 Medlemmer, nemlig de 8 Venstremænd med dette Tings mangeaarige højt ansete Formand, Sofus Høgsbro, i Spidsen Ordet for en Afløsning af Tienden med det attendobbelte kontant og med det tyvedobbelte, hvis Udbetalingen skulde ske i Obligationer. Dette den Gang meget store Venstreflertal erklærede udtrykkelig i sin Betænkning, at Tienden ikke er en privat Besiddelse i almindelig Forstand. Det hedder over for dem, der indskærpe Grundlovens Bestemmelser om Ejendomsrettens Ukrænkelighed: „Man forudsætter vel, at der mod hele denne Maade at beregne Erstatningen paa vil blive indvendt, at Grundlovens § 82 tilsikrer „fuldstændig Erstatning“, og at denne derfor enten maatte beregnes til det femogtyvedobbelte med aarlig Rente af 4 pCt. eller til det tyvedobbelte med en Rente af 5 pCt.; men Flertallet kan ikke erkende, at Tiendepigten kan stilles lige med privatretlige efter Kontrakt overtagne Forpligtelser. Den har oprindeligt været en Skat, og den Egenskab, at den i Tidens Løb er gaaet over til en reel Byrde paa Ejendommen, har den tilfælles med alle de gamle Hartkornsskatter. Heller ikke kan den Omstændighed, at Tienderetten for en Del af Staten er overladt til private ved Gave eller Salg have forandret dens Natur, lige saa lidt som Hartkornsskatten vilde være bleven en anden, om Staten havde solgt, bortskænket eller, som det jo oftere har været Tilfældet med Statsskatter, bortforpagtet Oppebørselsretten til private“. Dette var hele Venstres Standpunkt for 30 Aar siden. En Erstatning med det 20- eller 18-dobbelte var fuldstændig Erstatning, og

man vilde ikke paa nogen Maade lade sig rive Grundlovens Ord om Ejendomsrettens Ukrænkelighed i Næsen. Over for dette Standpunkt stod Gad som Medlem af Udvalget. Han var Mellempartiets Repræsentant, som i alt væsentligt kunde slutte sig til Venstres Flertal. Mellempartiet var den Gang ikke saa lidt mere frisindet end det ny Mellemparti, som nu har dannet sig i det andet Ting. Imod stod kun to Mænd, Casse og Hindenburg, som hævdede Privatejendommens Standpunkt, men dog gjorde det ret vagt, ikke nær saa stærkt, som det nu hævdes fra den ærede Ordfører for det Parti, som en Udlænding maatte anse for Højreflertallet her i Salen. Saaledes skifte Tiderne og Partierne med dem. Venstreflertallets Standpunkt for 30 Aar siden er nu Højremindretallets Standpunkt i Dag, og Højres Standpunkt for 30 Aar siden er nu Venstreflertallets Standpunkt i Dag.

Derfor har den højtærede Landbrugsminister saa fuldkommen Uret, naar han forleden Dag ved Sagens første Behandling mod et æret Medlem af Tinget, det ærede Medlem for Københavns 3die Valgkreds (Alfred Christensen) anførte hans afdøde Fader. Balthasar Christensen stod sammen med Flertallet den Gang. Dette Forslag var indbragt af Winther, det var Bondevennernes Forslag, det var Bondevennernes Tanke, som fik Udtryk der. Hele Venstre i Udvalget sluttede sig dertil, og der er ingen Tvivl om, at Balthasar Christensen den Gang stod paa samme Standpunkt som Winther og Sofus Høgsbro og de andre daværende Venstremænd. Balthasar Christensens Standpunkt foreligger altsaa her i Dag, men det foreligger ikke i den højtærede Ministers Forslag og ikke i det Forslag, som det ærede Medlem for Sæby (Vilhelm Lassen) gjorde sig til Talsmand for, nej, det foreligger i de Ændringsforslag, som min Partifælle, det ærede Medlem for Aarhus nordre Valgkreds (Sabroe) og jeg have stillet, i alt væsentligt, og dets Motivering er allerede i det væsentlige fremsat af det ærede Medlem fra Hurup (N. Andersen). Saaledes er Stillingen, dette er Sandheden. Det ærede Medlem, som nys talte, henviste ikke blot til det gamle Standpunkt fra 1872, men ogsaa til, at Venstre endnu saa sent som i Efteraaret 1893 stod paa samme Standpunkt. Den nuværende Kultusminister indbragte et Tiendelovforslag, som afløste Tienden med det tyvedobbelte, men vel at mærke saaledes, at der ikke var taget Hensyn til Landskatten paa Tienden,